

Vec: Usmernenie pre školy a školské zariadenia ohľadom poskytovania osobných údajov detí, žiakov a poslucháčov tretím stranám.

Vážený pán riaditeľ / riaditeľka,

cieľom tohoto usmernenia je v krátkosti zhrnúť podmienky, za ktorých školy a školské zariadenia môžu spracúvať osobné údaje a poskytovať osobné údaje svojich detí, žiakov a poslucháčov tretím stranám podľa novej legislatívnej úpravy ochrany osobných údajov, ktorá vstupuje do účinnosti 25. mája 2018.

Spracúvanie osobných údajov je po novom upravené v novom zákone č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov.

Účelom novej právnej úpravy ochrany osobných údajov je **zvýšiť ochranu dotknutých osôb**, t.j. osôb, ktorých osobné údaje sa spracúvajú. Práva dotknutých osôb sa výrazne posilňujú a rozširujú, medzi základné práva dotknutých osôb bude patriť najmä (posilnené) právo na informácie, právo na prístup k osobným údajom, právo na opravu a zmenu, obmedzenie spracúvania, právo namietat', právo na výmaz a zabudnutie, právo na prenos údajov, a iné.

Naopak, povinným subjektom budú hroziť za nedodržiavanie zákonných povinností zo strany dozorných orgánov vyššie sankcie, ktoré sa môžu v závažných prípadoch vyšplhať až do výšky 20 miliónov EUR. Preto by dôraz mal byť kladený najmä na prevenciu a prijatie takých technických, organizačných a personálnych opatrení, ktoré zabezpečia spracúvanie osobných údajov v súlade so zákonom.

V uvedených záväzných právnych predpisoch je presne vymedzené, kedy a za akých podmienok môže prevádzkovateľ, t.j. subjekt spracúvajúci osobné údaje fyzických osôb, (škola a školské zariadenie) získať osobné údaje poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť.

Okrem toho, v zmysle novej právnej úpravy budú školy a školské zariadenia ako prevádzkovatelia osobných údajov povinní dodržiavať aj mnohé ďalšie povinnosti vyplývajúce im zo zákona, a to najmä:

- **vypracovanie, resp. doplnenie dokumentácie** k ochrane osobných údajov (súhlas so spracúvaním osobných údajov dotknutých osôb, poučenie zamestnancov a iných oprávnených osôb, vypracovanie dokumentácie pre oznámenia porušení dozornému orgánu a dotknutým osobám, záznamy o spracovateľských činnostiach, posúdenie vplyvu na ochranu osobných údajov - nahrádza doterajší bezpečnostný projekt a ďalšie),
- **aktualizácia vyžiadania súhlasu** so spracúvaním osobných údajov (aktualizovať

- dokument na získanie súhlasu podľa novej právnej úpravy),
- **aktualizácia pracovných zmlúv so zamestnancami**, ktorí vo vzťahu k školám tiež vystupujú v pozícii dotknutých osôb,
 - **príprava zmlúv o spracúvaní osobných údajov** – so sprostredkovateľmi, t.j. s osobami spracúvajúcimi osobné údaje v mene prevádzkovateľa, ako napr. s externými subjektami zabezpečujúcimi podporné činnosti pre prevádzkovateľa (mzdári, účtovníci, poskytovatelia poradenských služieb, a iné spolupracujúce organizácie), ale i so štátnymi orgánmi a inými subjektami ako prevádzkovateľmi, napr. s ministerstvom, samosprávnym krajom,
 - **ustanovenie zodpovednej osoby**, ktorou by mala byť osoba s IT znalosťami, (zväčša IT pedagóg alebo správca siete), najmä so schopnosťou posúdiť riziká pre prevádzkovateľa a navrhnúť opatrenia na ich zmiernenie,

ako i ďalšie povinnosti vyplývajúce zo zákona. Škola alebo školské zariadenie môžu byť kontrolované Úradom na ochranu osobných údajov SR a pri pochybeniach im môže byť uložená pokuta v zmysle Zákona 18/2018 Z.z. Zákon o ochrane osobných údajov.

Spracúvanie osobných údajov je zákonné, ak ich spracúvanie je nevyhnutné podľa osobitného predpisu; inak povedané, jedným z možných právnych základov pre spracúvanie osobných údajov je aj osobitný zákon. V prípade škôl a školských zariadení je právnym základom na spracúvanie osobných údajov zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (**školský zákon**) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rozsah spracúvaných osobných údajov pre potreby pedagogickej dokumentácie je uvedený v **§ 11 ods. 6** a rozsah osobných údajov potrebných pre zasielanie do centrálného registra detí, žiakov a poslucháčov je uvedený v **§ 157** spomínaného zákona. K spracúvaniu týchto osobných údajov v zmysle citovaných ustanovení zákona preto nepotrebuje súhlas dotknutej osoby.

Čo sa týka poskytovania takto získaných osobných údajov:

- a) pri **pedagogickej dokumentácii** - osoby, ktoré pri plnení svojich pracovných povinností prichádzajú do styku s osobnými údajmi, majú povinnosť mlčanlivosti, pričom táto pretrváva aj po skončení pracovnoprávneho vzťahu osoby prichádzajúcej do vzťahu s pedagogickou dokumentáciou;
- b) v prípade osobných údajov vedených v **centrálnom registri** - tieto nie sú verejne prístupné, keďže centrálny register je neverejný a Ministerstvo školstva spracúva a poskytuje osobné údaje bez súhlasu dotknutých osôb na plnenie úloh **iba tomu, koho na to splnomocňuje osobitný zákon**, a tiež **iba v rozsahu potrebnom na plnenie úloh podľa osobitných predpisov** (napr. podľa zákona o štátnej štatistike, zákona o vysokých školách, zákona zdravotných poisťovníach, atď.).

Osobné údaje vedené v centrálnom registri sprístupňuje Ministerstvo školstva nasledovným osobám:

- školám a školským zariadeniam,
- zriaďovateľom,
- orgánom štátnej správy v školstve,
- iným orgánom štátnej správy, orgánom územnej samosprávy, Štatistickému úradu, Sociálnej poisťovni, zdravotným poisťovniam a vysokým školám na účely plnenia ich úloh, na základe písomnej dohody medzi Ministerstvom školstva a týmto subjektom,

a to iba v rozsahu potrebnom na plnenie úloh podľa osobitných predpisov a na účely:

- zabezpečovania a kontroly financovania výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach,
- overovania dokladov o vzdelaní a dosiahnutom stupni vzdelania podľa osobitného predpisu,
- overovania dokladov o vzdelaní a o získanom stupni vzdelania alebo kvalifikácii na účel poskytovania štipendií podľa školského zákona,
- štatistických spracovaní údajov vrátane medzinárodných porovnaní a na rozpočtové účely,
- zabezpečovania výkonu zdravotného poistenia, sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia alebo
- plánovania a zabezpečovania úloh na úseku verejnej dopravy.

Vo všeobecnosti teda platí, že školy a školské zariadenia ako prevádzkovatelia osobných údajov môžu poskytnúť osobné údaje detí, žiakov a poslucháčov tretím stranám:

- 1) **na základe osobitného zákona**, t.j. ak osobitné predpisy ukladajú týmto tretím stranám povinnosť spracúvania osobných údajov za určitým zákonom vymedzeným účelom, alebo
- 2) **iným osobám alebo organizáciám iba so súhlasom dotknutých osôb (pri dotknutých osobách mladších ako 16 rokov sa vyžaduje súhlas ich zákonného zástupcu**

V tejto súvislosti je vhodné upriamiť pozornosť aj na zverejňovanie osobných údajov v rôznych časopisoch, na webových stránkach, prípadne školských nástenkách. Ide najmä o zverejňovanie mena a priezviska spolu s iným identifikačným údajom dotknutej osoby ako je dátum narodenia, trieda, príslušnosť ku škole a pod. Je tiež potrebné venovať pozornosť aj zverejňovaniu fotodokumentácie z rôznych akcií usporadúvaných školou alebo školským zariadením. Nakoľko v osobitnom zákone vzťahujúcom sa na školy a školské zariadenia (zákon č. 245/2008 Z. z. školský zákon) zverejňovanie osobných údajov detí, žiakov a poslucháčov nie je osobitne upravené, aplikuje sa všeobecná úprava spracúvania osobných údajov vyplývajúca zo zákona o ochrane osobných údajov. Preto možno odporučiť, aby škola alebo školské zariadenie na začiatku roka poskytli dotknutým osobám, resp. ich zákonným zástupcom možnosť podpísať **súhlas so spracúvaním osobných údajov**.

V súhlase musí byť presne vyšpecifikované: i) kto udeľuje súhlas, ii) komu ho udeľuje, iii) na aký účel (napr. pre účasť na súťažiach, olympiádach, školských pobytoch a iných podujatiach, pre analyticko-pedagogickú prácu metodických a poradných orgánov školy, pre vypracovanie zoznamov pre dotácie, pre tvorbu a zverejňovanie fotografií a videozáznamov žiakov na webovej stránke školy, na nástenkách v škole, v školskej kronike, v publikačných materiáloch a pre potreby prezentácie aktivít školy v médiách, atď.) a iv) na akú dobu (zvyčajne na príslušný školský rok). Ak sa daný súhlas má poskytnúť na viac účelov, je potrebné každý účel uviesť (resp. definovať) zvlášť. Súhlas musí byť vyjadrený jasne, v zrozumiteľnej a ľahko dostupnej forme, a musí byť poskytnutý slobodne.

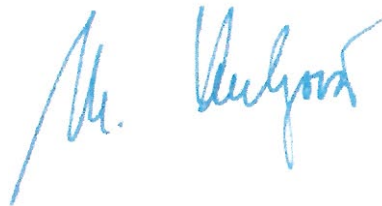
Dotknutá osoba má právo kedykoľvek **odvolať súhlas** so spracovaním osobných údajov, ktoré sa jej týkajú. Uvedené znamená, že v rozsahu v akom dotknutá osoba udelila napr. súhlas na zverejnenie jej fotografií na webstránke školy na účely propagácie úspechov

dosiahnutých v školských súťažiach, môže tento súhlas odvolať a škola je potom povinná zverejnené fotografie bezodkladne stiahnuť z webstránky. V prípade odvolania súhlasu však spracúvanie osobných údajov uskutočnené pred jeho odvolaním zostáva naďalej zákonné, o čom musí byť dotknutá osoba pred poskytnutím súhlasu informovaná. Súhlas môže dotknutá osoba odvolať rovnakým spôsobom, akým súhlas udelila.

Za účelom bližšieho priblíženia problematiky poskytovania osobných údajov možno odporučiť tiež oboznámenie sa s **prípadovými štúdiami** týkajúcimi sa škôl a ich spracúvania osobných údajov z pohľadu ochrany osobných údajov dotknutých osôb, ktoré vypracoval Úrad pre ochranu osobných údajov. Tieto sa okrem iného venujú napr. aj problematike poskytovania informácií o prospechu žiakov a problematike zverejňovania výsledkov skúšok. Napriek tomu, že uvedené prípadové štúdie boli vypracované v zmysle aktuálne účinného zákona o ochrane osobných údajov (zákon č. 122/2013, Z. z.), ktorý čoskoro nahradí nový zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov, ich obsah zostáva aj naďalej relevantný a môže slúžiť ako vhodná pomôcka pre školy a školské zariadenia, pokiaľ ide o sprístupňovanie osobných údajov tretím stranám. Prípadové štúdie sú dostupné na webstránke Úradu na:

<https://dataprotection.gov.sk/uouu/sk/content/pripadove-studie-k-dnu-ochrany-ou-2016-problematika-ochrany-osobnych-udajov-deti>.

S pozdravom



Prílohy:

1. Pracovná zmluva OOÚ
2. Súhlas dotknutej osoby
3. Zmluva so sprostredkovateľom spracúvania osobných údajov